

Un pla de xoc per a la creació d'ocupació i la sortida solidària de la crisi

*el canvi
segur*

Resum executiu

A principis del 2015 a les Illes Balears no només ens trobem amb una situació que continua sent d'insuficiència d'ocupació, sinó que estan sorgint nous problemes com el de la precarització sense precedents de les condicions de treball, el creixement de l'atur de llarga durada, l'agreujament de l'atur juvenil i l'insòlit augment del nombre de persones aturades sense prestació de desocupació. Els governs del PP no solament no han estat capaços de recuperar la pèrdua d'ocupació, sinó que, a més, deixen com a balanç un problema d'ocupació i atur d'ordre qualitatiu. De manera paral·lela, des del 2011 es veu sofrint una reducció dels salaris sense precedents en el període democràtic, fins al punt que els salaris de les noves ocupacions s'han situat amb un poder adquisitiu equivalent a l'existent a principis dels anys noranta.

Davant aquesta situació d'emergència social a causa dels nivells de desocupació, tant el govern autonòmic com el central han efectuat una reducció dràstica dels pressupostos destinats a les polítiques laborals. S'ha passat d'una despesa efectiva de 95 milions en 2010 pel Govern de Progrés en el seu últim any sencer, a una xifra en els anys 2012 a 2014 de 37 milions d'euros.

La taxa d'atur de les Illes Balears continua en valors històricament alts, sent especialment preocupant la taxa d'atur juvenil, superior al 40%. D'altra banda, la taxa de cobertura per desocupació es troba en el tercer trimestre del 2014 en el seu valor històric més baix, 19%, evidenciant la regressió en els drets dels treballadors, ja que 7 de cada 10 aturats no cobren cap subsidi de desocupació.

En paral·lel, l'atur de llarga durada ja constitueix el 54.4% dels nostres aturats, quan en finalitzar la passada legislatura era del 37.6%, la qual cosa planteja el perill de la conformació d'una dualitat entre els nostres aturats, on els actualment parats de llarga durada poden cronificar-se. Entre aquests resulta especialment preocupant la situació d'aquells aturats amb càrregues familiars.

Davant aquest panorama de manques per a les classes mitjanes i sofriments pels més febles, el Partit Socialista posa en relleu el seu compromís social amb una seqüència de mesures concretes.

1. Les polítiques laborals passaran a ser un eix essencial i irrenunciable del nostre estat del benestar i suposaran, com a mínim, el 4% del pressupost autonòmic.

2. Posada en marxa d'un pla de xoc per a la creació d'ocupació i assegurar una sortida solidària de la crisi. Estarà dirigit als col·lectius que han patit en major grau la crisi, amb l'accent posat en aturats de llarga durada, especialment els majors de 50 anys i amb càrregues familiars.

3. Seran derogades totes les reformes laborals i de prestacions per a la desocupació posades en pràctica pels governs del PP. Serà reinstaurat un nou marc de governança que fomenti la participació institucional i la concertació amb els agents econòmics i socials.

4. El SOIB es convertirà en una factoria d'ocupació: un veritable servei integral per al conjunt de la població en edat laboral. En el termini d'un mes després de la seva inscripció en el SOIB, tot aturat disposarà d'un diagnòstic de la seva situació i l'establiment d'un Itinerari Personalitzat d'Inserció.

5. El servei d'intermediació laboral s'ha d'establir com una veritable agència de col·locació de persones en atur i ocuparà un paper central en la contractació al mercat de treball balear.

6. Els recursos per a formació dels nostres aturats s'hauran de multiplicar. Es prioritzaran els necessaris per a la consecució dels títols d'ensenyament bàsic i els de nivell tècnic més baix que permetran accedir a una carrera formativa a totes aquelles persones que van abandonar els estudis sense accedir al títol d'ESO.

7. Es promouran programes de segona oportunitat per als joves desocupats, un pla específic de formació per als nostres aturats en l'àmbit turístic i un altre per requalificar a aquells aturats que provenen de sectors en declivi, com la construcció.

8. Serà articulat un programa mixt d'ocupació i formació per 5.000 aturats de llarga durada i amb càrregues familiars.

9. S'estudiarà la factibilitat de proporcionar salaris de reinserció laboral per als col·lectius més vulnerables i els aturats amb càrregues familiars i sense prestació per desocupació.

10. Posarem en marxa un pla d'eradicació de l'explotació laboral a través de la Inspecció de Treball, amb campanyes específiques i intenses per vigilar els contractes a temps parcial, el temps de treball i les hores extraordinàries.

11. S'impulsaran fórmules de autocupació, especialment per a col·lectius amb especial dificultat per trobar feina tant per la inexperiència com per l'edat.

12. S'implantaran programes específics per evitar la discriminació salarial en l'ocupació i en l'accés al mateix.

Un pla de xoc per a la creació d'ocupació i la sortida solidària de la crisi

La crisi econòmica i financera iniciada en 2008 continua estant present en la societat. Des de llavors, moltes persones han anat perdent la seva ocupació, sense que en aquesta legislatura s'hagin adoptat mesures que millorin la situació. Ens trobem davant una legislatura perduda, que sí ha causat un major desgast social, personal i moral; on ni tan sols tenir treball és ja sinònim de poder viure amb dignitat; i amb una insuficiència palesa d'oportunitats de treball per a una part molt important, i creixent, de la societat.

La persistència de la crisi i, sobretot, les retallades pressupostàries i les polítiques laborals del PP (tant a Madrid com a les Illes Balears) han provocat que, lluny de trobar solucions vàlides, s'hagin agreujat els problemes generats per la falta d'ocupació.

L'allargament de la crisi ha fet emergir nous problemes, com la cronificació de la desocupació en un percentatge creixent dels nostres aturats, fins a aconseguir xifres mai abans registrades. Altres noves conseqüències són la precarització, sense precedents, de les condicions de treball; el creixement de l'atur de llarga durada; l'agreujament de l'atur juvenil i l'augment també sense precedents del nombre d'aturats sense prestació de desocupació, aquest últim especialment greu entre el col·lectiu de majors de 45 anys.

L'actual legislatura no ha estat capaç de recuperar la pèrdua d'ocupació, però és que a més deixa en herència problemes de tipus qualitatiu. Des de l'any 2011 es veu sofrint una reducció dels salaris sense precedents en el període democràtic, fins al punt que els salaris de les noves ocupacions s'han situat amb un poder adquisitiu equivalent a l'existent a principis dels anys noranta.

És erroni pensar que tots aquests problemes només són el resultat d'una crisi econòmica sense parangó en les últimes dècades. Com s'ha apuntat abans, també han jugat un paper molt destacat les retallades i reformes adoptats pel Partit Popular. Les successives reformes laborals del 2012 i 2013, les reformes de prestacions per desocupació del 2012 i les reformes de pensions del 2013 han causat un enorme impacte en les condicions laborals dels nostres treballadors, en el seu accés a prestacions per desocupació i en la possibilitat d'accedir a una jubilació digna.

Totes aquestes reformes han suposat una pèrdua clara de drets laborals i socials, i han abocat a moltes persones a situacions de pobresa que no s'haguessin produït d'una altra manera. Per al treballador, les reformes adoptades han suposat un augment de l'explotació i la precarietat; una mostra palesa d'això és l'augment de les persones contractades a temps parcial, però que en realitat treballen a temps complet. A més, la reforma laboral ha propiciat una caiguda enorme de salaris, especialment en els nous contractes, i l'aparició de contractes a poques hores, com ho testimonia el fet que els contractes a temps parcial suposen prop d'un 40% del total de la nova contractació.

Treballadors pobres

Tot això ha fet sorgir un problema com és el fenomen de la pobresa laboral i l'augment dels treballadors pobres. És important no oblidar la perspectiva de gènere perquè precisament són les treballadores de les nostres Illes les que tenen major taxa de parcialitat en els seus contractes i els salaris més baixos; una vegada més, les dones treballadores són les més copejades per la crisi; mentre, el Govern segueix sense adoptar mesures per a la seva protecció.

Ens trobem també amb un mercat de treball altament descompensat en les seves relacions laborals, amb una creixent explotació, precarietat i pobresa laboral, clarament propiciades per les reformes del Partit Popular. El canvi en els anhels expressats d'una banda molt important de la nostra classe treballadora resumeix de forma alarmant la reculada laboral experimentada en aquests últims quatre anys: mentre que abans de la crisi ser temporal i mileurista era un motiu de queixa, ara és percebut com un pas en positiu per a molts treballadors.

Però la degradació de les condicions del nostre mercat de treball no ha operat solament des de l'àmbit legislatiu. Tant el govern autonòmic com el central han efectuat una reducció dràstica dels pressupostos destinats a les polítiques laborals. S'ha passat d'una despesa efectiva de 95 milions en 2010 pel Govern de Progrés en el seu últim any sencer, a una xifra en els anys 2012 al 2014 de 37 milions d'euros i que se situa en 42 milions per al 2015. Per ser més clars, s'ha passat d'una despesa efectiva d'1.150 euros per aturat en el 2010 a una despesa "pressupostada" de 660 euros en el 2015. Aquesta caiguda del compromís pressupostari s'explica tant per la retallada en un 50% dels fons transferits pel govern central a través del Servei Públic d'Ocupació Estatal, com per un total desenteniment del Govern del PP, que pràcticament ha deixat d'invertir recursos propis en polítiques actives d'ocupació.

A sobre, la situació actual del SOIB és la de paràlisi absoluta: s'han desmantellat serveis, com els de intermediació laboral, i deixat en la inanició a uns altres, com els d'orientació laboral. Un exemple paradigmàtic és la reducció a mínims del servei d'orientació laboral, que ha passat de 119 orientadors laborals en el 2011 fins als 40 en el 2014, per la qual cosa ara mateix cada orientador ha d'atendre a més de 2.200 aturats. Ens trobem, doncs, davant un Govern del PP que s'ha desentès literalment de donar servei als ciutadans que reclamen oportunitats d'ocupació. De fet, la caiguda de la desocupació registrada en el SOIB en els últims semestres, plantejada pel PP com un exponent de l'èxit de les seves polítiques és, en realitat, la seva màxima manifestació del seu fracàs, ja que els ciu-

tadans ja no confien en el que pot oferir-los un SOIB anèmic i ineficax. De fet, les dades de la EPA assenyalen com a les Illes Balears el nombre d'aturats que no s'inscriuen en el SOIB està en màxims històrics: l'aturat ja no acudeix al SOIB a la recerca d'alternatives.

D'altra banda, el fracàs en la gestió de la Garantia Juvenil, amb només 150 joves inscrits sobre una població de joves aturats inscrits en el SOIB de 9.000 persones, constitueix la prova més evident del desistiment de funcions del Govern del PP en l'àmbit laboral i de la desconfiança dels ciutadans.

La manca de polítiques laborals de l'actual Govern, no obstant això, no ha estat motivada només per les seves enormes retallades pressupostàries. També són el resultat del seu model de gestió i ineficàcia, el qual ha limitat enormement les potencialitats de creació d'ocupació del teixit empresarial balear. Així, el desmantellament del servei d'intermediació laboral ha impedit poder ajudar a les empreses balears en les seves necessitats de capital humà i a transformar les seves oportunitats d'ocupació en ofertes laborals per als nostres aturats. De la mateixa manera, el foment de fórmules d'economia social, tan necessàries per democratitzar la nostra economia i que s'han demostrat especialment hàbils per gestionar moments tan difícils com els que representen una crisi econòmica sense precedents, han estat abandonades.

Aquesta degradació s'ha estès a altres àmbits: s'ha asfixiat econòmicament al Tribunal d'Arbitratge i Mediació, òrgan fonamental per a un funcionament eficaç de les relacions laborals, especialment en un moment de crisi econòmica; s'han suspès altres institucions destinades a fomentar la participació institucional, com el Consell Econòmic i Social; s'han reduït al màxim totes les instàncies de participació social...

Un canvi urgent i impostergable

És urgent i impostergable promoure polítiques que millorin l'ocupabilitat dels nostres aturats i que estenguin la seva cobertura de prestacions econòmiques. Aquestes mesures hauran de constituir un eix d'actuació central en les polítiques laborals de la nostra Comunitat. No obstant això, seria un error pensar que això és suficient. Part dels problemes conjunturals que patim tenen el seu origen en l'absència d'una veritable política estructural en l'àmbit laboral. En aquest sentit, un segon eix d'actuació passa necessàriament per establir una política laboral amb caràcter de permanència i amb la qual encarar la resolució de moltes de les grans manques de les Illes Balears, de manera que el seu horitzó d'actuació ha d'anar molt més allà de l'actual crisi. És més, s'hauria d'articular amb independència de la situació econòmica. Alguns problemes perfectament diagnosticats en la nostra societat, com, per exemple, els alarmants índexs d'abandó escolar, la necessitat d'ajudar al reforçament del nostre model econòmic a través de la formació, el transvasament de treballadors de sectors en declivi cap a altres camps emergents o l'existència contemporània del creixement de la immigració alhora que augmenta la xifra d'aturats, són qüestions que necessàriament s'han d'articular a través de les polítiques laborals. Encarar aquestes qüestions cabdals exigeix, necessàriament, reconèixer el paper estructural de les polítiques laborals.

El cas més notori sobre la necessitat d'escometre polítiques estructurals és la situació laboral dels nostres joves. La taxa d'atur dels joves menors de 25 anys presenta uns valors insuportables, superiors al 40% en el 2014 i entre les majors a nivell europeu. Pensar que aquests valors són només el resultat de la crisi econòmica és un greu error. El col·lectiu de joves entre 16 i 29 anys va ser l'únic grup que va veure com el seu nombre d'empleats va caure fins i tot en ple boom econòmic. Entre els indicadors que apuntarien a les causes es poden citar l'elevat fracàs escolar, el percentatge de joves que no acaben l'ESO, l'abandó escolar i una falta d'adequació de la formació dels joves a les demandes de les empreses. Existeixen dèficits formatius molt elevats, amb un percentatge de joves que ni estudien ni treballen (els anomenats NI-NIs) i d'altra banda, amb joves amb estudis universitaris que presenten taxes d'inserció laboral i de sobrequalificació preocupants.

Tots aquests problemes no són nous. Els socialistes hem d'encarar-los per evitar que aquests joves passin a constituir generacions perdudes. No podem resignar-nos al fet que l'única sortida possible dels nostres joves sigui l'emigració. L'obstinació de l'actual SOIB ha estat promocionar aquesta via com l'única forma de trobar ocupació per als joves balears.

La decisió de buscar opcions fora com un procés de formació pot resultar enriquidor si és voluntari, però no pot constituir la base del foment d'ocupació per a les persones que són el futur del nostre mercat laboral, de la nostra societat. Com a alternativa és enriquidor, com a única sortida és sinònim d'inacció en polítiques d'ocupació, incapacitat per generar ocupació i desídia d'uns governants que no tenen res que oferir.

De manera molt esquemàtica, la situació estructural i conjuntural del mercat de treball de les Illes Balears se sintetitza en els següents punts:

- El mercat de treball balear és un dels més complexos en l'àmbit europeu, amb un percentatge d'estrangers superior al 25%, el doble de la mitjana espanyola i dels més alts de les regions europees, i amb especificitats molt acusades, com el monocultiu turístic i de la construcció i les febleses formatives.
- La taxa d'ocupació no ha millorat en la present legislatura i continua molt lluny dels valors previstos a l'inici de la crisi econòmica.
- Existeixen diferències territorials importants en la recuperació de l'ocupació. Així, Mallorca i Menorca són les que estan més retardades. Igualment, s'evidencien diferències notables a nivell municipal.
- L'explotació i la precarietat laboral han aconseguit cotes sense precedents. Les reformes laborals del PP han estat especialment lesives cap als treballadors balears. La nostra especialització en el sector serveis ha provocat que la precarització de les condicions de treball sigui molt més acusada que en la resta d'Espanya. L'extensió de la contractació a temps parcial a les nostres illes (1 de cada cinc assalariats afiliats al règim general de la TGSS, la majoria involuntaris) constitueix un exponent de l'explotació laboral, amb especial afectació en l'ocupació femenina.
- L'estacionalitat laboral segueix constituint un fre a l'extensió de

drets socials i a la cobertura de les prestacions per desocupació. El percentatge de treballadors sotmesos a temporalitat laboral arriba al 50% a l'estiu.

- S'ha produït una caiguda salarial molt important, especialment entre els treballadors de menor qualificació, la qual ha disparat el percentatge de treballadors pobres.
- Les hores extres il·legals estan suposant un fre a la creació d'ocupació.
- La taxa d'atur de les Illes Balears continua en valors històricament alts, sent especialment preocupant la taxa d'atur juvenil, superior al 40%.
- La taxa de cobertura per desocupació es troba en el quart trimestre del 2014 en el seu valor històric més baix dels últims deu anys, 28.5%, evidenciant la regressió en els drets dels treballadors, ja que 7 de cada 10 aturats no cobren cap subsidi de desocupació.
- L'atur de llarga durada constitueix ja el 54.4% dels nostres aturats, quan en finalitzar la passada legislatura era del 37.6%, la qual cosa planteja el perill de la conformació d'una dualitat entre els nostres aturats, on els actualment parats de llarga durada se poden cronificar. Entre aquests resulta especialment preocupant la situació d'aquells aturats amb càrregues familiars.
- El SOIB es troba absolutament desmantellat i, per això, els ciutadans actualment no ho consideren un referent. De fet i d'acord a l'EPA, el nombre (i percentatge) d'aturats que no s'inscriuen en el SOIB es troba en el seu màxim històric. La dotació pressupostària és la mínima de l'última dècada.
- La població balear en edat laboral presenta febleses estructurals en el camp formatiu, que suposen un hàndicap per millorar la seva ocupacionabilitat. De fet, és el col·lectiu d'aturats amb fins a estudis bàsics en el qual més ha crescut la desocupació durant la crisi.
- En Balears 21.000 joves entre 15 i 24 anys ni estudien ni treballen (19,3%).

Eixos d'actuació

Vist el diagnòstic de situació del mercat de treball en les Illes Balears, a continuació se passa a enunciar els 4 eixos d'actuació que sintetitzen el conjunt de les polítiques laborals proposades.

El primer eix d'actuació té un caràcter estructural i pretén fonamentar el paper de les polítiques laborals dins del conjunt de polítiques autonòmiques. En concret, es planteja que les polítiques laborals han de jugar un paper del mateix ordre d'importància que les polítiques sanitàries o educatives.

Com s'ha comentat abans, aquesta importància no és conjuntural, deri-

vada de la pròpia crisi econòmica, sinó estructural. Si volem aspirar a tenir una societat inclusiva, que garanteixi la igualtat d'oportunitats entre els seus individus i que alhora sigui competitiva, llavors precisem desplegar al màxim totes les possibilitats que ens confereixen les polítiques laborals, les quals, cal recordar-ho, pel que concerneix les polítiques actives d'ocupació estan transferides a la comunitat autònoma. Per tant, les polítiques laborals han de passar a entendre's com un eix essencial i irrenunciable del nostre estat del benestar.

Així doncs, aquesta declaració de capitalitat de les polítiques laborals s'ha de concretar en diversos aspectes:

- Les polítiques laborals han de passar a suposar, com a mínim, el 4% del pressupost autonòmic, comprenent el conjunt de partides destinades per a això (transferències estatals i del FSE). Aquest percentatge és el resultat, d'una banda, de tenir en compte les assignacions pressupostàries als països més avançats on les polítiques laborals són més eficaces i, per l'altre, de l'evidència que ens enfrontem a un problema de gran magnitud, tal com ho exemplifica una taxa d'atur que supera el 20%.
- S'han de desplegar totes les possibilitats i potencialitats de les polítiques laborals, assegurant-se el seu desplegament territorial en totes les illes.
- El segon eix d'actuació ha d'estar centrat a fer front als problemes i conseqüències de la crisi econòmica a través d'un pla de xoc de lluita per a l'ocupació per assegurar, així, una sortida solidària de la crisi. Per això, s'han d'estudiar les diferents mesures per donar resposta als col·lectius que han patit en major grau la crisi, posant especial èmfasi en aquelles polítiques que permetin una transferència de rendes als mateixos. Entre aquests col·lectius, han de tenir prioritat d'actuació els col·lectius d'aturats de llarga durada, especialment aquells majors de 50 anys i aquells amb càrregues familiars.
- El tercer eix d'actuació està relacionat amb invertir la situació que han provocat les diferents reformes laborals i de prestacions de desocupació del Partit Popular. D'una banda, s'han de derogar totes les reformes laborals aprovades des de l'inici de la crisi econòmica i instar a formular un nou Estatut dels Treballadors que s'adopti a les noves formulacions d'una economia moderna com l'espanyola i que conjumini l'eficiència productiva i la igualtat en les relacions entre les parts. Per l'altra, s'ha de lluitar contra les situacions d'explotació laboral que aquestes reformes han permès i que la crisi econòmica ha exacerbat.
- Un quart eix d'actuació ha de ser el de tornar a plantejar la presa de decisions dins d'un marc de governança que fomenti la participació institucional i la concertació amb els agents econòmics i socials. Enfront de l'establiment de la individualització en les relacions del mercat de treball que ha volgut instaurar el Partit Popular, els socialistes volem defensar i promoure l'acord col·lectiu, pel que s'haurà de promoure l'acord en el marc de la negociació col·lectiva d'àmbit superior a l'empresa i la concertació social.

- Finalment, s'ha de garantir que totes les polítiques socialistes en matèria d'ocupació tinguin com a punt de mira establir condicions que permetin a homes i dones accedir al mercat de treball en igualtat de condicions, que no existeixin diferències de tracte en els drets reconeguts durant la relació laboral, així com afavorir que tant els treballadors com les treballadores puguin conciliar la vida laboral amb la seva vida familiar i personal.

Per aconseguir-ho, entre unes altres, posarem en marxa polítiques d'estímul orientades a la democratització de l'economia. Això és, potenciar les diferents fórmules de creació d'empresa i llocs de treball sota el paraigua de l'Economia Social i l'Autocupació.

Principis rectors de les polítiques laborals

A continuació es passen a exposar els principis rectors de les diferents polítiques laborals dissenyades per desenvolupar els quatre eixos d'actuació anteriorment descrits. La discussió dels mateixos es presenta separada entre les polítiques actives d'ocupació, les polítiques de protecció de rendes i les relacions laborals.

Polítiques actives d'ocupació

El Servei d'Ocupació dels Illes Balears (SOIB) és el principal ens d'actuació en les polítiques laborals, bàsicament en el marc de les polítiques actives d'ocupació, encara que també pot actuar en l'àmbit de les polítiques de relacions laborals.

Enfront del desmantellament i abandó que ha sofert en la present legislatura, el SOIB s'ha d'establir en la propera legislatura com un servei d'ocupació amb els recursos suficients i amb l'ambició que la rellevància de les seves competències li pressuposa. Ja s'ha comentat anteriorment, que el conjunt de les polítiques laborals han de passar a disposar d'un mínim del 4% del pressupost autonòmic i amb la vocació de situar-se en una posició parella a l'existent pels serveis d'ocupació dels països més avançats, com, per exemple, Holanda, Suècia, Dinamarca i Alemanya.

Però la rearticulació del SOIB no només passa per la seva dotació pressupostària. Resulta també urgent un canvi metodològic profund en la forma organitzativa i de gestió operada en la present legislatura.

Enfront de la inacció i la planificació rutinària que ha caracteritzat la gestió del Partit Popular, es precisa l'adopció d'una planificació més moderna i amb una actuació molt més estratègica. Així, enfront de la passivitat de l'actual model de gestió, es fa necessari estructurar un Servei Públic d'ocupació proactiva que anteposi dos elements:

- S'ha d'apropar a les empreses per conèixer les seves necessitats de capital humà i ajudar-los, així, a ser més competitives.
- Les persones usuàries dels serveis del SOIB (tant persones aturades com amb ocupació) han de disposar d'uns serveis d'ocupació àgils i que responguin a les seves necessitats. Aquesta resposta als usuaris ha de ser imaginativa i apostar per la innovació en tots els àmbits, pel que s'han de plantejar experiències pilot per sondejar noves possibilitats d'actuació.

En tots els casos, el SOIB s'ha d'establir sota els principis de gratuïtat, de garant de la igualtat d'oportunitats i de rendició de comptes justificant l'eficàcia de les polítiques escomeses. Des del punt de vista dels treballadors del propi SOIB, resulta imprescindible l'estabilització de la plantilla, dotant-se el SOIB de llocs de treball mitjançant places estructurals i no com ara en què una part molt important de les necessitats de personal es cobreixen a través de projectes d'inversió.

A més, resulta essencial dissenyar el pla d'actuació del SOIB des de la perspectiva d'un servei d'ocupació pública i integral: Els socialistes rebutgem qualsevol tipus de privatització i/o externalització de serveis en el SOIB, la qual no fa una altra cosa que afeblir a la resta de serveis. Si volem un SOIB que s'estableixi com un garant de la igualtat d'oportunitats dels nostres ciutadans amb independència del seu diferent ocupacionabilitat, resulta crucial tant una dotació pressupostària correcta, com la integració de tots els serveis.

En la concepció del SOIB ha de superar-se la seva visió com un ens destinat únicament als treballadors aturats, per passar a configurar-se com un veritable servei integral per al conjunt de la població en edat laboral. D'aquesta manera, el SOIB ha de passar a englobar alguns serveis que fins ara no abordava de manera prioritària perquè no es conformava de persones aturades. Un exemple de l'anterior ho constitueix la inserció laboral dels joves que acaben els seus estudis. Igual que les polítiques de prevenció són un eix d'actuació essencial en el disseny sanitari, resulta un error limitar les polítiques laborals del SOIB a les persones quan ja estan aturades. Les polítiques laborals han de donar cobertura a totes les persones en edat laboral.

Des d'un punt de vista territorial, resulta imprescindible avançar en el desplegament territorial del SOIB d'una manera equilibrada en totes les illes. De la mateixa manera, les actuacions del SOIB han d'establir-se tenint en compte la realitat dels diferents mercats locals, fomentant els pactes locals d'ocupació.

L'orientació laboral constitueix el portal d'entrada dels usuaris en el SOIB. Enfront de la retallada del nombre d'orientadors realitzades pel PP (de 119 en 2011 a 40 en 2014), la qual cosa suposa que actualment cada orientador ha d'atendre a 2.200 aturats, els socialistes ens comprometem al fet que els aturats puguin disposar d'un diagnòstic de la seva situació i l'establiment d'un Itinerari Personalitzat d'Inserció (IPI) en el termini d'un mes des de la seva inscripció com a aturats (SOIB -PERSONES). Per a això, ens comprometem al fet que el nombre d'orientadors permeti que cadascun atengui a un màxim de 400 aturats. A més d'una orientació professional generalista, ha d'avançar-se en el disseny de l'orientació pensada des de l'òptica de les famílies professionals, posant especial èmfasi en les famílies professionals que engloben els principals sectors emergents a les illes. D'igual manera, ha de posar-se especial èmfasi en l'orientació laboral cap a les fórmules d'economia social i l'autoocupació.

El SOIB també s'ha de dissenyar com un ens de suport i col·laboració amb les empreses. Les Illes Balears destaca per ser una de les CC.AA amb major dinamisme empresarial. Aquest dinamisme ha de ser aprofitat, plantejant un procés pro-actiu des del servei d'intermediació per conèixer quins són les necessitats de les empreses, les quals han de sentir que el servei

d'intermediació públic és un ens de gestió laboral eficaç i a l'altura de les seves demandes. Per a això, el servei d'intermediació laboral s'ha d'establir com una veritable agència de col·locació, que propiciï la trobada entre les empreses i els desocupats. Així mateix, sent la prioritat la col·locació dels nostres aturats, normalment al territori balear, també s'ha d'obrir a incorporar les demandes dels nostres estudiants que finalitzen els seus estudis i les dels treballadors amb ocupació.

En altres paraules, el servei d'intermediació (SOIB -EMPRESSES) ha d'aspirar a ocupar un paper central en la contractació al mercat de treball balear, guanyant-se la confiança de les empreses i els treballadors com a eina d'inserció laboral i obrint-se a interactuar en nous àmbits, com per exemple, amb els centres educatius. El servei d'intermediació ha de tenir una dimensió suficient, que en cap cas ha de ser inferior al 5% dels treballadors del SOIB. En l'actual legislatura el nivell d'intermediació de contractació del SOIB s'ha situat a l'entorn de 2.800 ofertes d'ocupació gestionades anualment. Entenem que aquest valor reflecteix la incapacitat del model de gestió del Partit Popular. Enfront d'això, en la propera legislatura ens comprometem a prioritzar la intermediació laboral i, així, a gestionar almenys 15.000 ofertes d'ocupació a l'any.

La formació és un instrument fonamental per a la consecució de llocs de treball qualificats, salaris millors i condicions de treball adequades. Sens dubte, el bagatge formatiu d'una part important dels treballadors balears és insuficient, per la qual cosa les polítiques formatives han de constituir una prioritat en les polítiques laborals i evitar així que les manques formatives es converteixin en un embut que redueixi l'ocupabilitat dels ciutadans. Els recursos dedicats a la formació professional per a l'ocupació han estat històricament insuficients.

De fet, d'acord a la EPA, només un 6.5% dels aturats de les Illes Balears segueix algun tipus de formació no reglada, un dels percentatges més baixos d'entre totes les CC.AA. Per això, s'ha de superar el marc financer aportat pel SEPE, que, sent important, és sens dubte insuficient, per acompanyar-los amb fons propis. Així, els recursos per a formació dels nostres aturats s'hauran de quadruplicar i avançar cap a un ràtio de persones aturades que segueixen formació no reglada homologable amb la resta dels països més avançats de la Unió Europea.

L'eficàcia de les polítiques formatives d'oferta requereix un canvi en l'estratègia adoptada fins avui. L'experiència ha demostrat que les polítiques formatives incrementen decisivament la probabilitat de trobar una ocupació quan el seu disseny és òptim. Davant això, el disseny dels cursos de formació s'han d'ajustar als sectors amb major demanda laboral. Però tan important com l'anterior és tenir molt present quines són les mancances formatives dels nostres demandants d'ocupació. En 2014, el 75% dels nostres aturats té un nivell educatiu equivalent a l'ensenyament general obligatori o menys, on un 25% no arriba a aquest nivell bàsic. Davant això, s'han de prioritzar els cursos per a la consecució dels títols d'ensenyament bàsic i aquells cursos del sistema nacional de qualificació professional de nivell tècnic més baix, de manera que es possibiliti l'accés a una carrera formativa a totes aquelles persones que van abandonar els estudis sense accedir al títol d'ESO. Des del punt de vista de les qualificacions professionals, seran prioritaris els cursos de certificats de professionalitat i, entre aquests, els del nivell 1. A més, es prioritzarà l'aprenentatge de compe-

tències transversals i els idiomes. Lligat a la falta d'acreditació de les competències, s'hauran d'impulsar de manera decidida les convocatòries per acreditar l'experiència professional.

D'altra banda, també s'ha de canviar el paper que juga la formació dins del conjunt de polítiques actives d'ocupació, que no pot seguir com ha ocorregut en aquesta legislatura, com un element desconnectat de la resta de polítiques actives. El servei d'intermediació laboral i l'Observatori d'Ocupació han de participar activament en el disseny de quins camps de formació s'han de prioritzar, tot això a partir del seu contacte amb el teixit empresarial. Igualment, es fomentarà la contractació dels aturats en les empreses que han realitzat les pràctiques empresarials.

Per assegurar una adequada provisió de la formació, tant en termes de quantitat com de qualitat, ha d'avançar-se de forma decidida cap a l'objectiu que l'oferta formativa de formació professional per a l'ocupació sigui proveïda directament a través de la xarxa pública de formació professional reglada, centres integrats i els centres propis del SOIB. L'auto-suficiència en la provisió pública de la formació para persones aturades requereix desplegar tot el potencial dels centres propis vinculats al SOIB, així com potenciar el seu desplegament al territori d'una forma equilibrada. Així mateix, l'oferta formativa de formació professional en els àmbits educatius i d'ocupació s'haurà de coordinar i reforçar la seva interrelació. S'efectuaran programes específics per als col·lectius més vulnerables de forma conjunta amb les entitats del tercer sector.

La formació ha de propiciar el canvi en el model productiu, adaptar-se a les necessitats de les empreses i facilitar la requalificació dels aturats procedents de sectors en declivi, com la construcció.

Una part rellevant i prioritària dels recursos econòmics en formació per a aturats es dirigiran a lluitar contra els dèficits formatius dels nostres joves que van abandonar prematurament els estudis sense aconseguir la titulació d'ESO i facilitar així el seu reenganxament formatiu. Per a això es promouran programes de segona oportunitat per lluitar contra les conseqüències de l'abandó escolar entre els nostres joves parats. Sobre aquest tema, el Pla de Garantia Juvenil s'hauria de dedicar a aquest fi.

En el mateix sentit, se posarà en marxa un programa específic de foment de l'ocupació dels joves basat a fomentar el reemplaçament de les persones que es van jubilar. Aquesta iniciativa, el Pla de Reemplaçament Jove, es basarà en l'incentiu dels contractes de relleu i perseguirà evitar l'amortització per jubilació dels llocs de treball existents. Dins d'aquest nou disseny de les polítiques actives, el servei d'intermediació laboral serà l'encarregat de contactar amb les empreses.

Treballarem per ampliar mitjançant fons propis l'extensió del pla de garantia juvenil dels joves de 25 a 30 anys, que comparteixen la mateixa problemàtica que els anteriors sense que tinguin cobertura de fons.

S'haurà de desenvolupar un pla específic de formació per als nostres aturats en l'àmbit turístic, de manera que s'aprofitin totes les potencialitats de generació d'ocupació del turisme en benefici dels nostres aturats. Per a això, els centres propis vinculats al SOIB, amb especial rellevància de l'Escola d'Hostaleria de les Illes Balears, han d'exercir un paper estratègic i

passar a constituir-se com un centre global de suport a la formació i orientació laboral en l'àmbit turístic.

El camp d'actuació del SOIB no s'ha de limitar a aquelles persones inscrites com a demandants d'ocupació. Sent aquestes persones prioritàries, s'ha de preservar l'actual marc d'actuació, pensat a respondre a les demandes de les persones inscrites en els serveis públics d'ocupació. En efecte, els socialistes entenem que s'ha de canviar el paradigma d'actuació, on l'element clau ha de passar a ser la qüestió de "què es pot fer amb les eines disponibles en l'àmbit laboral" per ajudar a la nostra societat. En aquest sentit i un exemple immediat d'urgent necessitat d'actuació des de l'àmbit laboral és el d'efectuar un pla especial d'inserció formatiu-laboral d'aquells joves NI-NIs que havent abandonat els estudis tampoc participen al mercat laboral. Certament no figuren com a aturats, però han de constituir una prioritat d'actuació. tampoc participen al mercat laboral.

Polítiques de protecció econòmica

Si bé el gruix de les polítiques passives d'ocupació no estan transferides a la comunitat autònoma, sinó que continuen gestionades pel Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE), entenem que l'avanç cap a unes polítiques actives d'ocupació (PAE) modernes passa, necessàriament, per la seva interrelació amb les polítiques passives. Dit d'una altra manera, l'efectivitat en la consecució dels objectius de les polítiques actives d'ocupació, com per exemple la formació, exigeix no oblidar la conseqüència principal de la pèrdua de l'ocupació, que és l'absència d'ingressos.

Per tot això, entenem com a fonamental que per a aquells col·lectius més vulnerables econòmicament, com aquells aturats amb càrregues familiars i sense prestació per desocupació, les diferents mesures de PAE hauran de contemplar la possibilitat d'adjuntar salaris de reinserció laboral.

Un dels problemes més apressants davant les retallades i augment en les dificultats d'accés a les prestacions per desocupació és el de l'augment de les llars en què tots els seus membres estan parats. En aquest col·lectiu és habitual que el sustentador principal sigui un aturat de llarga durada i sense cap tipus de prestació ni subsidi de desocupació. Davant aquesta situació, s'articularà un programa mixt d'ocupació i formació per 5.000 aturats de llarga durada i preferentment per aquells amb càrregues familiars.

Els recursos econòmics són limitats. Per això, s'ha d'avançar en la construcció d'un sistema de protecció social que no provoqui que els àmbits laborals i de benestar social es configuren com a espais independents i inconnexos. Per això, s'ha de dissenyar un sistema únic i entrelaçat de protecció social que cobreix tots dos sistemes i on les persones que actualment perceben rendes mínimes d'inserció també han de ser objecte de polítiques actives d'ocupació.

Les relacions laborals

La precarització i l'explotació laboral són alguns dels principals problemes del nostre mercat laboral i els grans oblidats durant aquests quatre anys. És per tant imprescindible introduir mecanismes correctors que frenin la precarització, la temporalitat i l'excés de treball realitzat pels nostres treballadors.

La saturació dels jutjats socials fruit de l'aplicació de la reforma laboral fa necessària la millora dels organismes de mediació i arbitratge de les Illes Balears.

Igualment dins de les relacions laborals hem d'efectuar propostes específiques per a la integració de les persones amb discapacitat al mercat laboral, la crisi econòmica no s'ha d'encebar amb els més vulnerables necessitem mesures que afavoreixin la contractació dels treballadors amb discapacitat per a la seva integració plena al mercat laboral. Altres iniciatives importants són:

- Pla de lluita contra l'explotació laboral. S'establirà a través de la Inspecció de Treball campanyes específiques i intenses per vigilar els contractes a temps parcial, el temps de treball i les hores extraordinàries, així com el seguiment específic de les pràctiques realitzades en empreses (becaris). A través de l'observatori per a l'ocupació es dissenyaran igualment campanyes d'inspecció que afavoreixin la transformació dels contractes temporals, com a mesura per reduir la temporalitat del nostre mercat laboral.
- Es potenciaran i adoptaran les mesures de control necessàries per evitar l'externalització de les nostres principals activitats productives.
- S'establiran diferents clàusules socials en matèria de contractació pública, que suposin millorar les valoracions a aquelles empreses que apliquin com a mínim el conveni col·lectiu del sector al que concorrin, evitant que empreses que es despenen del conveni col·lectiu estiguin en millor posició competitiva que aquelles que ho respecten. S'establirà barems de puntuació en els quals es millori les bretxes salarials, les empreses socials, les que tinguin una major taxa d'estabilitat en l'ocupació i les que contemplin programes efectius d'igualtat de gènere.
- Es potenciarà el TAMIB com a veritable òrgan de mediació i arbitratge, a través d'una millora dels seus mitjans materials i humans, per prioritzar la solució pactada als conflictes laborals. S'establirà un pla específic per a les mediacions individuals, per intentar evitar les grans demores en la Jurisdicció Social.
- Es crearà una oficina d'informació sociolaboral al servei dels ciutadans, on s'atendrà i informarà sobre els drets laborals, així com els mecanismes de tutela i protecció.
- S'efectuarà un pla específic per verificar que es compleix el percentatge mínim de treballadors amb discapacitat a les empreses obligades a això, prioritzant la contractació a través dels diferents mecanismes existents, directa, centres especials, enclavaments. El pagament com a mesura alternativa ha de ser restrictiva.
- Es potenciarà la formació dual a través de les empreses del tercer sector.
- S'establiran mecanismes de cooperació i ajudes per a la contractació dual.

Prevenió de riscos laborals

L'aplicació de la reforma laboral del PP ha provocat l'empobriment de la qualitat en el treball i l'aparició de nous factors de risc que incideixen en la salut dels treballadors. L'Administració ha d'impulsar l'avaluació dels riscos sorgits de la incertesa, tensió i estrès laboral motivat per una organitza-

ció del treball caracteritzada per l'extrema flexibilitat i precarietat laboral, la qual afavoreix l'explotació, treballs en condicions de risc i manques en matèria de formació preventiva. S'establirà un pla de seguiment de la correcta avaluació de riscos i planificació preventiva adaptada als riscos específics d'aquest nou model laboral.

La taxa de sinistralitat de les Illes Balears segueix sent de les més altes d'Espanya, la contractació de tècnics en prevenció de riscos laborals i la seva coordinació amb la Inspecció de Treball és imprescindible. Per tot això:

- Es potenciarà la contractació de tècnics, s'establirà una coordinació directa amb la Inspecció de Treball, que faciliti el treball coordinat i directe entre tècnics i inspectors, a través de mitjans telemàtics que no precisin de mecanismes intermedis. Establint-se campanyes conjuntes que millorin les condicions de seguretat dels principals sectors productius i aquells en els quals siguin més alts els índexs ponderats de sinistralitat laboral.
- Es realitzarà un programa pilot conjuntament amb la Fundació per a la Prevenció de riscos laborals en el sector d'Hostaleria de les Illes Balears, centrada a millorar les condicions d'ergonomia d'aquest sector, amb l'objectiu de reduir les malalties professionals derivades de moviments repetitius, càrregues manuals i postures forçades. Es prioritzarà la protecció de la dona treballadora, amb especial atenció a les cambres de pis on s'efectuarà un pla immediat que previngui les malalties professionals de dita col·lectiva.
- La nostra estratègia de seguretat i salut en el treball avançarà en la qualitat dels serveis prestats per les entitats i serveis preventius, completarà les accions i programes sectorials, territorials i dirigits a microempreses per enfortir la participació dels interlocutors socials i la implicació d'empresaris i treballadors. A aquesta s'haurà de tenir especial atenció als nous riscos laborals.

Economia Social, Autoocupació i Innovació Social en les empreses

Parlar d'Economia Social és fer-ho d'Economia Solidària, d'Economia Inclusiva, d'Economia Col·laborativa. En definitiva, de Democratització de l'Economia.

En un moment com el que vivim, de manca de creació de nous llocs de treball per part de les empreses, hem de potenciar les formes empresarials d'Economia Social i autoocupació.

Tota política d'estímul en aquest sentit enforteix la cohesió social i constitueix una bona alternativa a la cerca de treball, amb especial incidència en sectors i edats en les quals aquesta tasca és més complicada.

Les nostres polítiques de suport a l'Economia Social i l'Autoocupació prevaldran, per sobre de tot, l'entrada dels treballadors en les decisions de l'empresa i en els beneficis del capital que aquestes generin. Això significa que es prioritzarà el suport a l'autogestió per mitjà de les formes jurídiques de petites empreses, l'autònom individual i les variades fórmules d'economia social, de forma especial en les cooperatives (de la tipologia i grau que

siguin), les societats laborals, les empreses d'inserció social i els centres especials de treball.

Per tot això, posarem en marxa polítiques concretes, precises, eficaces i eficients que assegurin el següent:

- S'impulsaran i promocionarà el desenvolupament de fórmules d'Economia Social i empresaris autònoms per aconseguir un nivell més alt d'ocupació, especialment per a col·lectius amb especial dificultat per trobar treball en un mercat laboral cada vegada més voraç tant amb la inexperiència com amb l'edat.
- S'establiran mesures de suport a través de programes de formació i orientació especialitzats en aquesta matèria.
- Suport a la creació de noves empreses d'Economia Social i de Autocupació, així com a la incorporació a aquestes de nous socis. Posant una èmfasi especial en aquelles noves empreses i incorporacions formades en la seva majoria per joves majors de 25 anys i dones.
- Donarem visibilitat a l'Economia Social creativa, compromesa i al talent.
- Proporcionarem el suport públic necessari per assessorar a les empreses en crisi que ho sol·licitin i examinar la possibilitat de viabilitat i salvació a partir de la seva reconversió a empreses d'Economia Social.

Volem un sector de l'Economia Social i dels Autònoms escoltat i amb veu. Amb representativitat en els òrgans institucionals públics per al diàleg constructiu constant. Com a garants de la tutela financera dels ens integrants del sector públic autonòmic, propiciarem que les entitats d'Economia Social participin dels òrgans d'administració de les institucions de crèdit (més enllà de les entitats de crèdit cooperatiu) i de les societats de garantia recíproca. Adequarem la normativa a la Llei estatal d'Economia Social. Per tot això, arribarem a acords amb el sector per modificar tots els aspectes legals que siguin necessaris. Fomentarem l'agrupació, fusió, creació de clústers i enfortiment tant de les empreses com del teixit associatiu de l'Economia Social Balear i els empresaris Autònoms.

Tota la formació pública desenvolupada des del nou SOIB donarà a conèixer les diferents formes jurídiques d'Economia Social i Autocupació i com gestionar-les. Per a això serà necessari que tant en aquesta formació com en la impartida per aconseguir diferents certificacions de professionalitat (amb especial atenció al sector agrari d'Economia Social) el propi sector participi de forma activa en el seu disseny.

Posarem especial èmfasi a difondre un model balear d'empresa socialment exemplar. Fomentarem la transparència de les empreses, que els seus productes siguin respectuosos amb el medi ambient. Fomentarem que les empreses transnacionals amb origen en la nostra Comunitat Autònoma siguin un exemple al món, per aplicar les mateixes bones pràctiques en matèria social en tots els països en els quals tinguin presència. Es tracta d'implantar i donar a conèixer "Acords marc" per a totes les seves seus, mitjançant els quals s'apliquin les mateixes polítiques en matèria social que les aconseguides en els acords amb els agents socials per a les seves filials al nostre país.

Les polítiques d'igualtat

Les dones de les Illes Balears veuen com la crisi ha estat especialment dura amb elles. Les polítiques d'igualtat han desaparegut i la falta de transversalitat de les polítiques dutes a terme han significat que el seu salari no només no hagi tendit a equiparar-se sinó que segueix sent més baix que el dels homes. La contractació a temps parcial és especialment significativa en les dones sent imprescindible i bàsic per al Partit Socialista que tots els principis rectoros enumerats als apartats anteriors hagin d'estar dissenyats sota la perspectiva de gènere, però a més hem d'efectuar actuacions específiques:

- Actuacions d'informació, orientació i formació per a l'ocupació en les ocupacions en les quals les contractacions superin el 60% d'homes. Establint-se salaris d'inserció mentre duri la formació. Per a això anualment es definiran aquestes professions i s'establiran els perfils de les participants, amb especial atenció a les dones desocupades de llarga durada, així com a les majors de 45 anys.
- Programes específics per evitar la discriminació salarial en l'ocupació i en l'accés al mateix. Es revisaran de forma individualitzada les ofertes d'ocupació i s'efectuarà seguiment d'aquestes. S'intensificaran els controls en matèria d'igualtat salarial.
- A través de la col·laboració constant i l'enriquiment mutu de les diferents administracions públiques, s'instarà a la Inspecció de Treball i Seguretat al fet que es planifiquin actuacions per comprovar que l'empresari compleix amb les seves obligacions d'avaluar de forma específica els riscos de cada lloc de treball en relació amb les treballadores embarassades. També es programaran controls sobre les condicions laborals amb les quals es troben les treballadores que es reincorporen al seu lloc de treball després de la seva baixa de maternitat.
- Es crearan polítiques actives per afavorir l'ocupació laboral de les persones amb fills i filles menors d'edat a càrrec. Posant especial atenció en les famílies amb tots dos progenitors desocupats, famílies monoparentals i famílies nombroses.
- Propiciarem els acords laborals que apuntin a la flexibilitat i promoció d'accions de conciliació per part de les empreses.